

Ukraińskie Leśnictwo w dwa lata po rozpoczęciu pełnoskalowej agresji rosyjskiej

Heorhiy Hrynyk

Filia Uniwersytetu Łódzkiego w Tomaszowie Mazowieckim, Katedra Nauk Leśnych,
ul. Konstytucji 3 Maja 65/67, 97-200 Tomaszów Mazowiecki
heorhiy.hrynyk@filia.uni.lodz.pl

Przedstawiono ogólną charakterystykę lasów Ukrainy. Podano rozkłady obszarów leśnych według: głównych gatunków drzew, wieku, kategorii lasów i użytkowników lasu. Przedstawiono: dynamikę wzrostu miąższości drzewostanów na przestrzeni ostatnich 60 lat, podział terytorium Ukrainy według stref geobotanicznych, rzeczywistą i optymalną lesistość poszczególnych regionów geobotanicznych.

Zasoby drewna w lasach szacuje się na 2,3 mld m³. W lasach Ukrainy średnio przyrasta 35 mln m³ drewna rocznie. Średnioroczny przyrost drewna na 1 ha w lasach Państwowej Agencji Zasobów Leśnych (PAZL) wynosi 3,9 m³ na 1 ha i waha się od 5,0 m³ w Karpatach do 2,5 m³ w Strefie Stepowej.

Następuje stopniowy wzrost miąższości, co potwierdza znaczny potencjał gospodarczy i środowiskowy naszych lasów. W lasach Ukrainy zapas na hektar wynosi około 235 m³, w szczególności w lasach PAZL – około 251 m³ (10 miejsce w Europie, w Polsce – 288 m³, w Szwecji – 131 m³).

Od 24 lutego 2022 r. prawie 30% lasów ucierpiało, w różnym stopniu, w wyniku działań wojennych. Należy zaznaczyć, że na terytoriach okupowanych i deokupowanych przez lasy przewożony jest ciężki sprzęt wojskowy, w lasach stacjonują jednostki wojskowe oraz prowadzone są aktywne działania bojowe. Prowadzi to do poważnych naruszeń ekosystemów leśnych, a także zanieczyszczenia gleby i wody.

Według informacji operacyjnych, obszar deokupowany (wyzwolony), a także na którym toczą się (toczyły się) aktywne działania wojenne, oprócz czasowo zajętych gruntów leśnych przedsiębiorstw, instytucji i organizacji należących do obszaru zarządzania PAZL, wynosi około 1,0 mln ha. W sumie rozminowania wymaga około 0,5 mln hektarów lasów na terenie kontrolowanym przez władze ukraińskie. Nieznana pozostaje sytuacja dotycząca skażenia lasów przedmiotami wybuchowymi na czasowo zajętych terenach leśnych, na powierzchni około 0,8 mln ha.

W 2023 roku państwowe przedsiębiorstwa leśne należące do sfery zarządzania PAZL Ukrainy przeprowadziły zalesianie na obszarze 35,2 tys. ha. Z tego, na terenach lasów zasadzono i obsiano 27,4 tys. ha, w tym zalesiono na gruntach oddanych do trwałego użytkowania (utworzenie nowych lasów) – 5,9 tys. ha. Odnowienie naturalne odbyło się na obszarze 7,8 tys. ha. Odnowienia lasów w 2023 r. w porównaniu do 2022 r. wzrosły o 3,1 tys. ha (tj. o 9,7%).

Według danych Jednolitego Państwowego Elektronicznego Systemu Ewidencji Drewna ogółem miąższność drewna pozyskanego, ze wszystkich rodzajów wycięcia, w roku 2023 wyniosła 15,7 mln m³. Z tego około 13,1 mln m³ zebrały przedsiębiorstwa PAZL.

Struktura pozyskania według grup gatunkowych obejmuje surowce iglaste – 7,6 mln m³, gatunki szerokoliściaste (dąb, buk, jesion) – 4,1 mln m³ i gatunki drobnoliściaste (brzoza, olcha, osika) – 1,4 mln m³.

Według stanu na styczeń 2024 r. w sektorze leśnym zmobilizowano 2390 osób. W wyniku działań wojennych zginęło 111 pracowników, 169 zostało rannych, a 94 zaginęło.

Zgodnie z uchwałą Gabinetu Ministrów Ukrainy z dnia 7 września 2022 r. nr 1003 „Wybrane zagadnienia reformy gospodarki leśnej” w roku 2023:

- rozpoczęło działalność 9 międzyregionalnych zarządów leśnictwa i łowiectwa;
- 18 z 24 regionalnych zarządów leśnictwa i łowiectwa zaprzestało działalności;
- liczba pracowników głównego zarządu PAZL Ukrainy zmniejszyła się o 20% w porównaniu do roku 2022;
- liczba pracowników jednostek terytorialnych PAZL Ukrainy zmniejszyła się w porównaniu do 2022 r. – o 45%.